

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2015

tijdvak 2

biologie CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 63 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

De hengelaarvis

1 D

2 **maximumscore 1**

Uit de uitleg moet blijken dat daar geen fotosynthese kan plaatsvinden / dat daar geen / te weinig licht is.

Snelle spieren

3 A

4 A

5 **maximumscore 1**

honger

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 6 **maximumscore 1**
 voorbeelden van een juiste functie:
- een partner lokken voor de voortplanting
 - een territorium afbakenen
 - waarschuwen bij gevaar

Vernauwing van een kransslagader

- 7 **maximumscore 1**
 het juist ingevulde schema:

	beenader	borstslagader
heeft de dikste wand		X
bevat kleppen	X	

Opmerking

Alleen een scorepunt toekennen aan een volledig juist ingevuld schema.

- 8 **maximumscore 2**
 de juist ingevulde tabel:

bloedvat	letter
aorta	Q
kransslagader	T

per juist ingevulde letter

1

9 **B**

10 **C**

Konrad Lorenz

- 11 **maximumscore 1**
 inprenting

Een brandnetel

12 **maximumscore 1**

Ja, met een uitleg waaruit blijkt dat brandnetels zich (ongeslachtelijk) vermeerderen door middel van wortelstokken.

13 **B**

14 **maximumscore 2**

- hoornlaag 1
- kiemlaag 1

Een bloedtransfusie

15 **F**

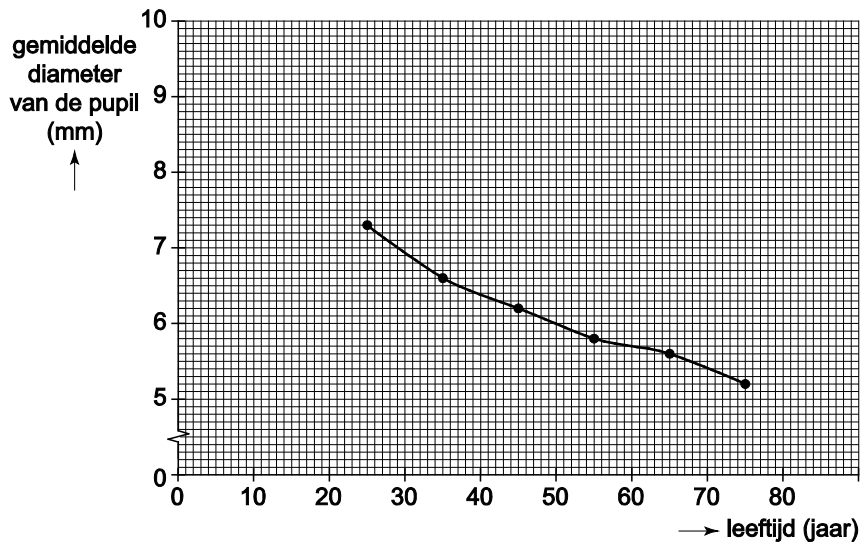
De pupil

16 **B**

17 **A**

18 maximumscore 2

voorbeeld van een juist diagram:

- de horizontale as is juist ingedeeld en beide assen zijn benoemd met de juiste grootheden en eenheden 1
- de waarden uit de tabel zijn juist uitgezet als punten en door een juiste lijn verbonden 1

Opmerkingen

- *Het eerste scorepunt niet toekennen bij het ontbreken van één van beide of beide juiste eenheden of grootheden bij de assen.*
- *Het tweede scorepunt niet toekennen als de lijn verbonden is met één van beide assen.*

De vruchtbaarheid van mannen

19 maximumscore 1

4 (milliliter)

20 D

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 21 **maximumscore 2**
het juist ingevulde schema:

uitspraken	juist	onjuist
Als de zaadleiders ontbreken, is er geen erectie mogelijk.		X
Als de zaadleiders ontbreken, bevat het sperma geen zaadcellen.	X	
Als de zaadleiders ontbreken, is er geen afvoer van geslachtshormonen mogelijk.		X

- indien drie juiste antwoorden aangegeven 2
indien twee juiste antwoorden aangegeven 1
indien één of geen juist antwoord aangegeven 0

- 22 **B**

Een darmbacterie

- 23 **maximumscore 1**
Uit de uitleg moet blijken dat bacteriën gedood worden door (stoffen in het) maagsap/speeksel.

- 24 **maximumscore 1**
Uit de uitleg moet blijken dat door antibiotica (darm)bacteriën gedood (kunnen) worden.

- 25 **A**

- 26 **B**

Speeksel

- 27 **maximumscore 1**
jodium(oplossing)/jood(oplossing)

- 28 **maximumscore 1**
Een juist geformuleerde conclusie waaruit blijkt dat na (enige tijd) verhitten tot 100 °C het (speeksel)enzym geen activiteit meer vertoont.

- 29 **maximumscore 1**
Buis P, met een uitleg waaruit blijkt dat Mees met deze buis (de activiteit van) ongekookt speeksel vergelijkt met (die van) gekookt speeksel.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Beren

30 B

EPI

31 maximumscore 2

- eiwit(ten) 1
- vet(ten) 1

32 D

33 maximumscore 1

glucagon/insuline

Kinkhoest

34 maximumscore 2

voorbeeld van een juiste berekening:

$$[300 : (200 + 300)] \times 100\% = 60\%$$

- de juiste getallen uit het diagram afgelezen 1
- een juiste berekening met een juiste uitkomst, uitgaande van de afgelezen getallen 1

35 maximumscore 1

mutatie

36 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het lichaam van Rens na de infectie sneller/meer antistoffen produceert dan dat van Laura.

Roofvliegen

37 maximumscore 1

balts(gedrag)

38 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat zich daar veel insecten bevinden (die als prooi kunnen dienen).

Schapen

39 maximumscore 3

het juist ingevulde schema:

	moeder	vader									
fenotype ouders:	witte vacht	witte vacht									
genotype ouders:	Aa	Aa									
bevruchting:	<table border="1"> <tr> <td>eicellen zaad- cellen</td> <td>A</td> <td>a</td> </tr> <tr> <td>A</td> <td>AA</td> <td>Aa</td> </tr> <tr> <td>a</td> <td>Aa</td> <td>aa</td> </tr> </table>	eicellen zaad- cellen	A	a	A	AA	Aa	a	Aa	aa	
eicellen zaad- cellen	A	a									
A	AA	Aa									
a	Aa	aa									
conclusie:	kans op witte vacht: 75%										

- genotypen van de ouders juist ingevuld 1
- bevruchting juist ingevuld, uitgaande van de ingevulde genotypen van de ouders 1
- de juiste conclusie, uitgaande van de overige ingevulde gegevens 1

Opmerking

Ook scorepunten toekennen volgens het correctievoorschrift als een leerling een andere hoofdletter en de bijbehorende kleine letter heeft gebruikt voor het invullen van het schema.

De Galapagos-eilanden

40 B

41 B

42 maximumscore 1

kieuwen

43 maximumscore 2

de juiste voedselketen:

alg → mossel → (Amerikaanse) scholekster

- de juiste organismen in de juiste volgorde genoemd 1
- de voedselrelaties op de juiste manier met pijlen aangegeven 1

Vraag	Antwoord	Scores
44	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat ze een dikkere vetlaag / meer veren hebben (dan de galapagos-pinguïn).	
45	B	
46	B	
47	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat een pinguïn een constante lichaamstemperatuur moet handhaven (en een schildpad niet).	
48	B	
49	maximumscore 1 één van de volgende eigenschappen: – een (dikke) waslaag – (zilvergrijze) haartjes (op de onderkant)	
50	maximumscore 2 • 1 = zuurstof • 2 = koolstofdioxide	1 1
51	maximumscore 2 twee van de volgende eigenschappen: – (opvallend ge)kleur(de kroonbladeren) – geur – nectar(klieren) – stamper/stempels binnen de bloem / korte stijl / kleine stempels – meeldraden binnen de bloem / korte meeldraden – kleverig stuifmeel per juiste eigenschap	1
52	maximumscore 1 eieren (van pinguïns en schildpadden) / voedsel	

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 23 juni naar Cito.